

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 1. októbra 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Bezpečnosť potravín – Nové potraviny a nové prídavné látky – Nariadenie (ES) č. 258/97 – Článok 1 ods. 2 písm. e) – Pojem ‚prídavné látky izolované zo zvierat‘ – Uvedenie na trh – Celý hmyz určený na ľudskú spotrebu“

Vo veci C-526/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko) z 28. júna 2019 a doručený Súdnemu dvoru 9. júla 2019, ktorý súvisí s konaním:

Entoma SAS

proti

Ministre de l'Économie et des Finances,

Ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka tretej komory A. Prechal, sudcovia L. S. Rossi, J. Malenovský, F. Biltgen a N. Wahl (spravodajca),

generálny advokát: M. Bobek,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Entoma SAS, v zastúpení: F. Molinié, avocat,
- francúzska vláda, v zastúpení: A.-L. Desjonquères a C. Mosser, splnomocnené zástupkyne,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci M. Russo a G. Damiani, avvocati dello Stato,
- Európska komisia, v zastúpení: C. Hödlmayr a C. Valero, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 9. júla 2020,

* Jazyk konania: francúzština.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 1 ods. 2 písm. e) nariadenia (ES) č. 258/97 Európskeho parlamentu a Rady z 27. januára 1997 o nových potravinách a nových prídavných látkach (Ú. v. ES L 43, 1997, s. 1; Mim. vyd. 13/018, s. 244), zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 596/2009 z 18. júna 2009 (Ú. v. EÚ L 188, 2009, s. 14) (ďalej len „nariadenie č. 258/97“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Entoma SAS na jednej strane a Ministre de l'Économie et des Finances (Ministerstvo hospodárstva a financií, Francúzsko) a Ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation (Ministerstvo poľnohospodárstva a výživy, Francúzsko) na druhej strane vo veci prefektúrneho výnosu, ktorým sa nariaďuje, aby Entoma jednak pozastavila uvádzanie celého hmyzu určeného na ľudskú spotrebu na trh a jednak stiahla tento hmyz z trhu až do získania povolenia na uvedenie na trh vydaného po posúdení, ktorým sa preukazuje, že tento hmyz nepredstavuje ohrozenie zdravia spotrebiteľov.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 258/97

- 3 Odôvodnenia 1 a 2 nariadenia č. 258/97 stanovujú:
  - „(1) ... rozdiely medzi vnútroštátnymi právnymi predpismi o nových potravinách a nových prídavných látkach môžu brániť voľnému pohybu potravín [a] vytvoriť podmienky nekalej hospodárskej súťaže, a tým priamo pôsobiť na fungovanie vnútorného trhu;
  - (2) ... s cieľom ochrany zdravia verejnosti je nevyhnutné zabezpečiť, aby nové potraviny a nové prídavné látky boli jednotne posudzované postupmi platnými v [Únii] predtým, než budú umiestnené na trhu [Európskej únie]...“
- 4 Článok 1 tohto nariadenia stanovoval:
  - „1. Táto smernica pojednáva o umiestnení nových potravín a nových prídavných látok na trhu [Únie.]
  2. Táto smernica platí pre umiestnenie potravín a prídavných látok na trhu v rámci [Únie], ktoré doteraz neboli používané pre ľudskú výživu vo významnom rozsahu v rámci [Únie] a ktoré spadajú do nasledujúcich kategórií:
    - c) potraviny a prídavné látky s novou alebo zámerne modifikovanou primárnou molekulovou štruktúrou;
    - d) potraviny a prídavné látky pozostávajúce alebo izolované z mikroorganizmov húb alebo rias;
    - e) potraviny a prídavné látky pozostávajúce alebo izolované z rastlín, a prídavné látky, izolované zo zvierat, s výnimkou potravín a prídavných látok získaných rozmnožovacími alebo chovnými metódami, ktoré sú dlhodobo považované za bezpečné;

- f) potraviny a prídavné látky, u ktorých bol použitý doteraz nepoužitý výrobný proces, ak tento proces vedie k značným zmenám v zložení alebo štruktúre potravín alebo prídavných látok, ktoré majú následkom toho ovplyvnenú výživovú hodnotu, metabolizmus alebo zvýšenú hladinu nežiadúcich látok.
3. V prípade potreby možno určiť v súlade s postupom uvedeným v článku 13 ods. 2, či sa na určitý typ potraviny alebo prídavnej látky spadá pod odsek 2 tohto článku.“
- 5 Článok 3 ods. 1 uvedeného nariadenia stanovoval:
- „Potraviny a prídavné látky, zahrnuté do tejto smernice, nesmú:
- byť nebezpečné pre spotrebiteľa,
  - ...“
- 6 Podľa článku 12 toho istého nariadenia:
- „1. Ak členský štát, v dôsledku novej informácie alebo opakovaného posúdenia dovtedy platnej informácie, získa presnejšie podklady, podľa ktorých použitie niektorej potraviny alebo prídavnej látky vyhovujúcej tejto smernici ohrozuje ľudské zdravie alebo životné prostredie, tento členský štát môže buď dočasne obmedziť alebo zastaviť obchodovanie a používanie danej potraviny alebo prídavnej látky na svojom území. Okamžite informuje ostatné členské štáty a [Európsku k]omisiu s uvedením dôvodov svojho rozhodnutia.
2. Komisia posúdi dôvody uvedené v odseku 1 čo najskôr v rámci Stáleho výboru pre potraviny. Prijme príslušné opatrenia zamerané na potvrdenie, zmenu a doplnenie alebo zrušenie vnútroštátneho opatrenia v súlade s regulačným postupom stanoveným v článku 13 ods. 2 Členský štát, ktorý prijal rozhodnutie podľa odseku 1, ho môže uplatňovať dovtedy, kým tieto opatrenia nadobudnú účinnosť.“

Nariadenie (EÚ) 2015/2283

- 7 Nariadenie č. 258/97 bolo zrušené a nahradené od 1. januára 2018 nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2283 z 25. novembra 2015 (Ú. v. EÚ L 327, 2015, s. 1).
- 8 Podľa odôvodnení 6 a 8 nariadenia 2015/2283:
- „(6) Súčasné vymedzenie nových potravín uvedené v nariadení [č. 258/97] by sa malo objasniť a aktualizovať odkazom na všeobecné vymedzenie potravín v zmysle nariadenia [(ES) č. 178/2002 Európskeho parlamentu a Rady z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (Ú. v. ES L 31, 2002, s. 1; Mim. vyd. 15/006, s. 463)].
- ...
- (8) Rozsah pôsobnosti tohto nariadenia by mal v zásade zostať rovnaký ako rozsah pôsobnosti nariadenia [č. 258/97]. Na základe vedeckého a technologického vývoja, ktorý nastal od roku 1997, je vhodné prehodnotiť, objasniť a aktualizovať kategórie potravín, ktoré predstavujú nové potraviny. Tieto kategórie by mali zahŕňať celý hmyz a jeho časti. ...“

- 9 Článok 1 tohto nariadenia, nazvaný „Predmet úpravy a účel“, stanovuje:
- „1. Týmto nariadením sa stanovujú pravidlá umiestňovania nových potravín na trh v rámci Únie.
2. Účelom tohto nariadenia je zabezpečiť účinné fungovanie vnútorného trhu a zároveň poskytnúť vysokú úroveň ochrany ľudského zdravia a záujmov spotrebiteľov.“
- 10 Článok 2 uvedeného nariadenia, nazvaný „Rozsah pôsobnosti“, stanovuje:
- „1. Toto nariadenie sa vzťahuje na umiestňovanie nových potravín na trh v Únii.
- ...“
- 11 Článok 3 toho istého nariadenia, nazvaný „Vymedzenia pojmov“, v odseku 2 stanovuje:
- „Uplatňujú sa... tieto vymedzenia pojmov:
- a) ‚nová potraviná‘ je akákoľvek potraviná, ktorá nebola v Únii pred 15. májom 1997 vo významnej miere používaná na ľudskú spotrebu, a to bez ohľadu na dátumy prístúpenia členských štátov k Únii, a ktorá patrí aspoň do jednej z týchto kategórií:
- ...
v) potraviny pozostávajúce, izolované alebo vyrobené zo zvierat alebo ich častí s výnimkou zvierat získaných tradičnými chovnými metódami používanými v potravinárskej výrobe pred 15. májom 1997 a potravín z týchto zvierat, ktoré majú históriu bezpečného používania v Únii;
- ...“
- 12 Článok 35 nariadenia 2015/2283, nazvaný „Prechodné opatrenia“, v odseku 2 stanovuje:
- „Potraviny, ktoré nepatria do pôsobnosti nariadenia [č. 258/97], ktoré sú umiestnené na trhu v súlade s právnymi predpismi do 1. januára 2018 a ktoré spadajú do pôsobnosti tohto nariadenia, môžu byť naďalej umiestňované na trhu až do prijatia rozhodnutia v súlade s článkami 10 až 12 alebo článkami 14 až 19 tohto nariadenia v nadväznosti na žiadosť o povolenie novej potraviny alebo na oznámenie tradičnej potraviny z tretej krajiny predloženú do dátumu uvedeného vo vykonávacích predpisoch prijatých v súlade s článkom 13 alebo 20 tohto nariadenia, ale najneskôr do 2. januára 2020.“

Francúzske právo

- 13 Článok L. 218-5-4 Code de la consommation (spotrebiteľský zákonník) v znení platnom k 27. januáru 2016 stanovoval:
- „Ak sa preukáže, že výrobok bol uvedený na trh bez toho, aby bol predmetom povolenia, registrácie alebo vyhlásenia, ktoré vyžaduje právna úprava uplatniteľná na tento výrobok, prefekt alebo v Paríži policajný prefekt môže nariadiť pozastavenie jeho uvedenia na trh a jeho stiahnutie až dotedy, kým sa dosiahne súlad s platnou právnou úpravou.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 14 Entoma uvádzala v čase skutkových okolností vo veci samej na trh výrobky pozostávajúce z múčiarov, kobylek alebo cvrčkov, ktoré boli pripravené a určené na ľudskú spotrebu vo forme celého hmyzu.

- 15 Výnosom z 27. januára 2016 Préfet de police de Paris (Policajný prefekt Paríža, Francúzsko) pozastavil uvádzanie celého hmyzu predávaného spoločnosťou Entoma na trh, a to najmä z dôvodu, že táto spoločnosť nemala povolenie na uvádzanie na trh stanovené nariadením č. 258/97, a nariadil stiahnutie tohto hmyzu z trhu až do udelenia takéhoto povolenia, vydaného po posúdení, ktorého cieľom je preukázať, že tieto výrobky nepredstavujú žiadne nebezpečenstvo pre spotrebiteľa.
- 16 Entoma podala žalobu o neplatnosť tohto výnosu na Tribunal administratif de Paris (Správny súd Paríž, Francúzsko). Tento súd rozsudkom z 9. novembra 2017 uvedenú žalobu zamietol.
- 17 Rozsudkom z 22. marca 2018 Cour administrative d'appel de Paris (Odvolací správny súd Paríž, Francúzsko) zamietol odvolanie podané spoločnosťou Entoma, pričom rozhodol, že uvedený výnos bol prijatý zákonným spôsobom na základe článku L. 218-5-4 spotrebiteľského zákonníka.
- 18 Entoma tak podala proti tomuto rozsudku kasačný opravný prostriedok na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, teda na Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko). Na podporu svojho opravného prostriedku najmä uviedla, že Cour administrative d'appel de Paris (Odvolací správny súd Paríž) sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že na výrobky, ktoré uvádza na trh, sa vzťahuje nariadenie č. 258/97, pričom vzhľadom na to, že ako také pozostávajú z celého hmyzu určeného na konzumáciu, sú vylúčené z pôsobnosti tohto nariadenia. Vo vzťahu ku Cour administrative d'appel de Paris (Odvolací správny súd Paríž) konkrétnejšie vytyka, že prijal nesprávny výklad článku 1 ods. 2 písm. e) uvedeného nariadenia, keďže toto ustanovenie sa výslovne vzťahuje len na „prídavné látky izolované zo zvierat“, a nie na celé zvieratá. V tejto súvislosti Entoma tvrdí, opierajúc sa o odôvodnenie 8 nariadenia 2015/2283, že zaradenie celého hmyzu do kategórie „nové potraviny“, vyplývajúce z článku 3 ods. 2 písm. a) bodu v) nariadenia 2015/2283, nespresňuje predchádzajúcu definíciu, ktorá sa obmedzovala iba na časti zvierat, ale mení jej rozsah doplnením predchádzajúcej definície. Vyvodzuje z toho, že potravinárske výrobky, ktoré uvádzala na trh, boli pred 1. januárom 2018 legálne umiestnené na trh a z tohto dôvodu sa na ne vzťahujú prechodné opatrenia stanovené v článku 35 ods. 2 nariadenia 2015/2283, ktoré umožňujú ich ponechanie na trhu pod podmienkou, že pre ne bude do 2. januára 2020 podaná žiadosť o povolenie ako pre „nové potraviny“ alebo predložené oznámenie ako pre tradičné potraviny, na ktoré sa vzťahuje režim definovaný týmto nariadením.
- 19 Ministerstvo hospodárstva a financií tvrdí, že neexistoval žiadny zdravotný dôvod na to, aby umiestnenie celého hmyzu na trh bolo vylúčené z pôsobnosti nariadenia č. 258/97, pričom konzumácia celého hmyzu predstavuje rovnaké riziká pre zdravie spotrebiteľa ako konzumácia prídavných látok izolovaných zo zvierat.
- 20 Conseil d'État (Štátna rada) zastávala názor, že vzhľadom na rôzne možnosti výkladu ustanovení nariadenia č. 258/97 tak otázka, či sa má článok 1 ods. 2 písm. e) tohto nariadenia vykladať tak, že do jeho pôsobnosti patria potraviny pozostávajúce z celých zvierat, ktoré sú určené na konzumáciu ako také, vyvoláva závažnú ťažkosť týkajúcu sa výkladu práva Únie.
- 21 Za týchto okolností Conseil d'État (Štátna rada) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 1 ods. 2 písm. e) nariadenia [č. 258/97] vykladať v tom zmysle, že zaraďuje do jeho pôsobnosti potraviny pozostávajúce z celých zvierat, ktoré sú určené na konzumáciu ako také, alebo sa uplatňuje iba na prídavné látky izolované z hmyzu?“

O prejudiciálnej otázke

- 22 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 1 ods. 2 písm. e) nariadenia č. 258/97 vykladať v tom zmysle, že celý hmyz určený na ľudskú spotrebu predstavuje „prídavné látky izolované zo zvierat“ v zmysle tohto ustanovenia, a preto patrí do pôsobnosti tohto nariadenia.
- 23 Na úvod treba uviesť, že táto otázka je relevantná, len pokiaľ ide o uplatnenie nariadenia č. 258/97, ktoré bolo uplatniteľné *ratione temporis* na spor vo veci samej. Nariadenie 2015/2283, ktoré zrušilo a nahradilo nariadenie č. 258/97 od 1. januára 2018, totiž výslovne stanovuje, že celé zvieratá vrátane celého hmyzu patria do jeho pôsobnosti [odôvodnenie 8 a článok 3 ods. 2 písm. a) bod v) nariadenia 2015/2283].
- 24 Na účely odpovede na otázku všeobecného súdu treba v prvom rade pripomenúť, že predmetom nariadenia č. 258/97 je v súlade s jeho článkom 1 ods. 1 umiestňovanie nových potravín a nových prídavných látok na trh (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. novembra 2016, Davitas, C-448/14, EU:C:2016:839, bod 17 a citovanú judikatúru).
- 25 Článok 1 ods. 2 nariadenia č. 258/97 slúži na vymedzenie rozsahu jeho pôsobnosti najmä určením, čo sa rozumie pod „novými potravinami a prídavnými látkami“. Zo samotného znenia tohto ustanovenia vyplýva, že na to, aby sa mohli potraviny alebo prídavné látky kvalifikovať ako „nové“ v zmysle tohto nariadenia, musia spĺňať dve kumulatívne podmienky. Na jednej strane je potrebné, aby sa tieto potraviny alebo prídavné látky nepoužívali v Únii pred 15. májom 1997, t. j. dátumom nadobudnutia účinnosti uvedeného nariadenia, na ľudskú výživu „vo významnom rozsahu“, a na druhej strane je potrebné, aby uvedené potraviny alebo prídavné látky patrili do jednej z kategórií výslovne uvedených v článku 1 ods. 2 písm. c) až f) toho istého nariadenia (rozsudok z 9. novembra 2016, Davitas, C-448/14, EU:C:2016:839, body 18 až 21 a citovaná judikatúra).
- 26 V tomto prípade treba zdôrazniť, že vnútroštátny súd sa nepýta Súdneho dvora na prvú podmienku, ktorú stanovuje článok 1 ods. 2 nariadenia č. 258/97 na kvalifikovanie celého hmyzu určeného na ľudskú spotrebu ako „nových potravín a prídavných látok“, a to podmienku, aby ľudská spotreba hmyzu v Únii pred 15. májom 1997 nebola „vo významnom rozsahu“.
- 27 Vnútroštátny súd má naopak pochybnosti týkajúce sa uplatňovania druhej podmienky stanovenej v článku 1 ods. 2 nariadenia č. 258/97. Konkrétnejšie sa pýta, či sa možno domnievať, že táto podmienka je splnená z dôvodu, že celý hmyz možno kvalifikovať ako „nové potraviny alebo prídavné látky“ v rozsahu, v akom patrí do niektorej z kategórií definovaných v článku 1 ods. 2 písm. c) až f) uvedeného nariadenia, a presnejšie do kategórie uvedenej v písmene e) tohto ustanovenia, ktoré odkazuje na „prídavné látky izolované zo zvierat“.
- 28 V tejto súvislosti treba najskôr uviesť, že výraz „prídavné látky izolované zo zvierat“ nie je v nariadení č. 258/97 definovaný.
- 29 Ako to vyplýva z ustálenej judikatúry, určenie významu a rozsahu pojmov, ktoré nie sú v práve Únie definované, sa musí vykonať podľa ich obvyklého významu v bežnom jazyku, pričom sa zároveň zohľadnia súvislosti, v ktorých sa používajú, ako aj účel sledovaný právnou úpravou, v ktorej sa nachádzajú (rozsudky z 9. novembra 2016, Davitas, C-448/14, EU:C:2016:839, bod 26, a z 26. októbra 2017, The English Bridge Union, C-90/16, EU:C:2017:814, bod 18).
- 30 Pokiaľ ide v prvom rade o obvyklý význam výrazu „prídavné látky izolované zo zvierat“ v bežnom jazyku, treba zdôrazniť, že hoci je nesporné, že pojem „zvieratá“ sa má chápať tak, že zahŕňa aj hmyz, použitie pojmu „prídavné látky“ v spojení s výrazom „izolované zo zvierat“ vedie k záveru, že obvyklý význam, ktorý sa má tomuto výrazu priznať v bežnom jazyku, je, že iba prídavné látky pozostávajúce z častí zvierat s vylúčením celých zvierat (a teda aj hmyzu) sú predmetom článku 1 ods. 2 písm. e) nariadenia č. 258/97.

- 31 Na jednej strane totiž, pokiaľ ide o pojem „prídavné látky“, treba uviesť, že nariadenie č. 258/97 nedefinuje pojem „prídavná látka“. Tento pojem však bez ohľadu na použitý úradný jazyk vo všeobecnosti odkazuje na prvok tvoriaci súčasť väčšieho zloženého konečného výrobku, v podstate „potravinu“. V dôsledku toho prídavná látka v zásade nie je výrobkom určeným na konzumáciu sama osebe, ale skôr látkou alebo výrobkom, ktoré sa pridávajú k iným látkam tak, aby tvorili potravinu.
- 32 Ako to teda uviedol generálny advokát v bode 36 svojich návrhov, nezdá sa, že by celé zvieratá bolo možné kvalifikovať ako „prídavnú látku“, keďže predstavujú „potravinu“, a nie „prídavnú látku“. Tento výklad je implicitne, ale nevyhnutne potvrdený znením článku 1 ods. 2 písm. e) nariadenia č. 258/97, ktorý jasne rozlišuje medzi „potravinami“ a „prídavnými látkami“, pričom pri odkaze na zvieratá používa iba pojem „prídavné látky“.
- 33 Tento výklad napokon v podstate zodpovedá aj definícii pojmu „zložka“ prijatej v iných ustanoveniach právnych predpisov Únie týkajúcich sa výživy, ako je definícia uvedená v článku 2 ods. 2 písm. f) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011 z 25. októbra 2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a ktorým sa zrušuje smernica Komisie 87/250/EHS, smernica Rady 90/496/EHS, smernica Komisie 1999/10/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES, smernice Komisie 2002/67/ES a 2008/5/ES a nariadenie Komisie (ES) č. 608/2004 (Ú. v. EÚ L 304, 2011, s. 18).
- 34 Pokiaľ ide na druhej strane o výraz „izolované zo“ zvierat, ako to uviedol generálny advokát v bodoch 37 a 38 svojich návrhov, odkazuje na postup vyňatia niečoho zo zvierata. Žiadny výklad tohto pojmu preto nemôže viesť k označeniu celého zvierata, inak by vznikla tautológia, podľa ktorej by boli celé zvieratá „izolované z“ celých zvierat.
- 35 Navyše sa tento výraz vo všetkých jazykových verziách jasne odlišuje od slov „pozostávajúce z“, ktorých rozsah je širší, ktoré sú uvedené v článku 1 ods. 2 písm. d) a e) nariadenia č. 258/97, pokiaľ predmetné kategórie potravín patria pod „rastliny“, „mikroorganizmy“, „huby“ alebo „riasy“, a ktoré umožňujú zahrnúť potraviny pozostávajúce z jedného celku (napríklad celá „rastlina“). V tejto súvislosti nariadenie 2015/2283 zahŕňa do svojej pôsobnosti celé zvieratá, keď odkazuje na „potraviny pozostávajúce... zo zvierat alebo ich častí“.
- 36 Z uvedených úvah vyplýva, že výraz „prídavné látky izolované zo zvierat“ má jasný a presný význam. Znenie článku 1 ods. 2 písm. e) nariadenia č. 258/97 sa totiž nevzťahuje na „celé zvieratá“ a z tohto dôvodu nezahŕňa celý hmyz.
- 37 V druhom rade treba uviesť, že doslovný výklad tohto ustanovenia je v súlade tak s kontextom, do ktorého toto ustanovenie patrí, ako aj s cieľmi sledovanými nariadením č. 258/97.
- 38 V tejto súvislosti treba najskôr poznamenať, ako to uvádza Komisia vo svojich pripomienkach, že sa nezdá, že by normotvorca Únie tým, že použil pojem „zvieratá“, mal v úmysle osobitne sa zamerať na hmyz, ani že by mal na zreteli riziká spojené s jeho konzumáciou. Zdá sa totiž, že prijatím nariadenia č. 258/97 sa rozhodol regulovať len výrobky, pri ktorých v roku 1997 predvídal uvádzanie na trh. Ako to generálny advokát uviedol v bodoch 45 až 48 svojich návrhov, používanie hmyzu v poľnohospodárskom a potravinárskom priemysle je relatívne nedávnym javom, a ako to vyplýva z odôvodnenia 8 nariadenia 2015/2283, práve na základe „vedeckého a technologického vývoja, ktorý nastal od roku 1997“, sa uvedený normotvorca v roku 2015 rozhodol prijatím nariadenia 2015/2283 „prehodnotiť, objasniť a aktualizovať kategórie potravín, ktoré predstavujú nové potraviny“, a výslovne zahrnúť „celý hmyz a jeho časti“.

- 39 Ďalej treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sleduje nariadenie č. 258/97 dvojaký cieľ, ktorý spočíva v zabezpečení fungovania vnútorného trhu s novými potravinami a v ochrane verejného zdravia pred nebezpečenstvami, ktoré tieto potraviny môžu vyvolať (rozsudok z 9. novembra 2016, Davitas, C-448/14, EU:C:2016:839, bod 31 a citovaná judikatúra).
- 40 Pokiaľ ide o cieľ spočívajúci v zabezpečení vysokej úrovne ochrany ľudského zdravia, ako to tvrdia francúzska a talianska vláda vo svojich pripomienkach, zo zdravotného hľadiska sa nepochybne môže zdať nelogické snažiť sa podriadiť právnej úprave prídavné látky izolované z hmyzu pri súčasnom vylúčení celého hmyzu, keďže celý hmyz je zložený zo všetkých svojich častí a celý hmyz rovnako ako jeho časti môže spotrebiteľ skonzumovať, čo môže predstavovať rovnaké riziká z hľadiska verejného zdravia.
- 41 Takáto argumentácia založená na jednom z dvoch cieľov nariadenia č. 258/97 však nemôže stačiť na odôvodnenie extenzívneho výkladu jednoznačného výrazu „izolované zo zvierat“, ktorý by mal za následok zahrnutie „celých zvierat“ do pôsobnosti tohto nariadenia.
- 42 Ako to na jednej strane vyplýva z bodov 30 až 36 tohto rozsudku, obvyklý význam výrazu „izolované zo zvierat“ uvedeného v článku 1 ods. 2 písm. e) nariadenia č. 258/97 v bežnom jazyku, ktorý je napokon rovnaký vo všetkých jazykových verziách, vedie ku konštatovaniu, že tieto pojmy zjavne nezahŕňajú do pôsobnosti tohto ustanovenia celé zvieratá. Ako to v podstate uviedol generálny advokát v bode 61 svojich návrhov, jasné znenie tohto ustanovenia nemôže byť v zásade spochybnené teleologickým výkladom uvedeného ustanovenia, ktorý by viedol k rozšíreniu pôsobnosti tohto nariadenia, o čom prináleží rozhodnúť iba normotvorcovi Únie.
- 43 Ako to totiž v podstate uviedol aj generálny advokát v bodoch 72 a 73 svojich návrhov, takýto výklad nemôže ísť *contra legem*. Takéto obmedzenie, ktoré bez akejkoľvek pochybnosti zodpovedá požiadavke právnej istoty a predvídateľnosti práva, bolo navyše uznané v rámci judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa zásady konformného výkladu vnútroštátneho práva (rozsudky z 15. apríla 2008, Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, bod 100, a z 24. januára 2012, Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, bod 25, ako aj citovaná judikatúra).
- 44 Na druhej strane a v každom prípade výklad vedúci k vylúčeniu celých zvierat vrátane hmyzu z pôsobnosti nariadenia č. 258/97 sám osebe neohrozuje cieľ ochrany ľudského zdravia. Ako totiž vyplýva z predchádzajúcich úvah, okolnosť, že celý hmyz nepatrí do pôsobnosti tohto nariadenia, znamená len neexistenciu harmonizácie podmienok na jeho uvedenie na trh na úrovni Únie, a teda to, že podľa uvedeného nariadenia nie je potrebné žiadne oznámenie ani povolenie. Podľa ustálenej judikatúry je úlohou členských štátov, aby v prípade neexistencie harmonizácie a v rozsahu, v akom pretrvávajú pochybnosti, rozhodli o úrovni, na akej majú v úmysle zabezpečiť ochranu zdravia a života ľudí, ako aj o požiadavke predchádzajúceho povolenia na uvedenie potravín na trh, a to pri súčasnom zohľadnení požiadaviek voľného pohybu tovaru v rámci Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. apríla 2010, Solgar Vitamin's France a i., C-446/08, EU:C:2010:233, bod 35, ako aj citovanú judikatúru). Preto skutočnosť, že celý hmyz je vyňatý z posudzovania bezpečnosti stanoveného nariadením č. 258/97, nevylučuje možnosť členských štátov stanoviť vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch, že možnosť nebezpečenstva pre verejné zdravie, ktoré by mohol predstavovať celý hmyz, musí byť predmetom takéhoto posúdenia.
- 45 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 1 ods. 2 písm. e) nariadenia č. 258/97 sa má vykladať v tom zmysle, že potraviny zložené z celých zvierat, ktoré sú určené na konzumáciu ako také, vrátane celého hmyzu nepatria do pôsobnosti tohto nariadenia.

O trovách

- 46 Vzhľadom na to, že konanie na Súdnom dvore má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Článok 1 ods. 2 písm. e) nariadenia (ES) č. 258/97 Európskeho parlamentu a Rady z 27. januára 1997 o nových potravinách a nových prídavných látkach, zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 596/2009 z 18. júna 2009, sa má vykladať v tom zmysle, že potraviny zložené z celých zvierat, ktoré sú určené na konzumáciu ako také, vrátane celého hmyzu nepatria do pôsobnosti tohto nariadenia.

Podpisy